YEZÎD BİN EBÎ HABÎB

Tabiînin büyük âlimlerinden. İsmi Yezîd, künyesi, Ebû Recâ'dır. 53 (m. 673) senesinde doğup, 128 (m. 745) târihinde Mısır'da vefât etti. Aslen Sudanlı olmasına rağmen, Mısır'da yerleşti.

Mısır'da yetişip, ilim tahsil etti. Eshâb-ı kiramdan Abdullah bin Haris (radıyallahü anh), Ebüt-tufeyl Âmir bin Vasile (radıyallahü anh) ile görüşüp, sohbetinde bulundu. Onlardan İslâm ilimlerini öğrenip, ahlâk ilminde çok yüksek derecelere kavuştu. Görüştüğü Eshâb-ı kiram ve zamanın büyük âlimi Mersed bin Abdullah'tan (radıyallahü anh) hadîs-i şerîf rivâyet etti. Kendisinden Leys bin Sa'd, Süleymân et-Teymî ve Yahyâ bin Eyyûb (radıyallahü anh) dâhil pek çok Mısır âlimi rivâyette bulundu. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden bir kısmı en meşhûr hadîs kitâblarından olan Buhârî'de vardır. Fıkıh âlimi de olup Mısır'da helâl ve harama âit fıkhî mes'eleleri ilk defa tasnif eden O'dur.

Emevî halifesi ve büyük İslâm âlimlerinden Ömer bin Abdülazîz (radıyallahü anh) O'nu Mısır'da fetvâ vermek için vazîfelendirdi. O'nun kıymet ve ilmî şahsiyetini talebesi Leys bin Sa'd (radıyallahü anh) şöyle ifâde eder: Hocam, âlimimiz ve büyüğümüzdür." Emevî halifelerinin ta'yin ve seçiminde bîat etmesi aranan şahsiyetlerden biriydi.

İlmin itibarını, kıymetini muhafaza edip, hak sözü söylemekten çekinmezdi. Bir gün hastalandı. Mısır umûmî vâlisi el-Heysere bin Süheyl O'nu ziyârete gelip, geçmiş olsun dileğinde bulundu. Bir de; üzerinde pire kanı bulunan elbise ile namaz kılma husûsunda fıkhî bir mes'ele sordu. İmâm-ı Yezîd bin Habîb (radıyallahü anh), vâlinin ba'zı haksız fiillerini işittiğinden ona sırt çevirip, cevap vermedi. Vâliye, ziyâretten ayrılırken şu sitemde bulundu; "Sen her gün masum insanları öldürüyorsun, onların kanlarından değil de, bana pire kanı hakkında fetvâ soruyorsun?" dedi.

Halifenin oğlu kendisine ba'zı dînî mes'eleleri sormak için yanına çağırdı. Gelen haberciyle şöyle haber gönderdi. "Ben sana gelmem, sen gel. Senin bir âlimin huzûruna gelmen senin için şereftir, zînettir. Benim sana gelmem ise benim için leke ve aşağılıktır."

Buyurdu ki; "Âlimin fitnesinden biri de, konuşması kendisi için susmasından daha sevimli olmasıdır. Zîrâ dinlemekte ve susmakta selâmet, konuşmakta ise süslenmek, fazla veya eksik konuşmak vardır."

İlim, amel ve irşâdlarına ba'zı âfetlerin sokulmasından çok korkup, yine buyurdu; "Eğer bir âlime, söz söylemek, susmaktan ve dinlemekten daha sevimli geliyorsa, bu hâl, onun hakkında dînî bir fitnedir."

"Eshâb-ı kiram, yemeği keyf ve lezzet için yemez, elbiseyi güzellik için giymezlerdi. Yemekten maksadları; açlığı giderip, ibâdete kuvvet bulmak, elbiseden muradları da; avret yerlerini örtmek ve soğuktan, sıcaktan bedenlerini korumaktır."

Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte Peygamber efendimiz buyuruyor
ki: “Sizden birisi kıbleye dönerek abdest bozmasın.”

¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾¾

1) Tehzîb-üt-tehzîb cild-11, sh. 318

2) El-Menhel-ül-azb-ül-mevrûd cild-3, sh. 67

3) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 129

4) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-7, sh. 513

5) Şezerât-üz-zeheb cild-1, sh. 175